

voor hun vakgroep „Buchhaltungsrichtlinien" en „Kontenrahmen" op te stellen, zij evengemelde „Grundsätze" vervat in de „Erlasz" van 11 Nov. '37 moeten volgen.

Het schijnt, dat reeds tal van bedrijfsgroepen „Kontenrahmen" door de Reichswirtschaftsminister etc. goedgekeurd zijn en dat verwacht wordt dat voor 1 April '40 het geheele bedrijfsleven daarvan voorzien zal zijn.

In de „Erlasz" van 11 Nov. '37 wordt als doelstelling van het rekeningswezen vermeld:

- 1) Ermittlung der Bestände und der Erfolge am Jahresende und während der Betriebsperiode.
- 2) Preisbildung, Kostenüberwachung und Preisprüfung auf der Grundlage der Selbstkosten.
- 3) Überwachung der Betriebsgebarung (Wirtschaftlichkeitsrechnung).
- 4) Disposition und Planung.

De „Erlasz" bevat voorts 17 punten waaraan de boekhouding moet voldoen, zoo bijv. als regel dubbele boekhouding, gemakkelijk controleerbaar zijn, gemakkelijk vergelijkbaar zijn e.d.

De „Erlasz" van 16 Jan. '39 over de „Grundsätze der Kostenrechnung" is nu het tweede resultaat van het werken van de „Reichsausschusz für Betriebswirtschaft".

Wij hebben opzettelijk de gang van zaken bij onze Oostelijke naburen op dit punt wat uitvoeriger geschetst. Wij kunnen ons nl. voorstellen, dat de lezers van dit blad, evenals wij, belangstelling hebben voor al die nieuwigheden, die daar zij het onder de druk der omstandigheden, maar toch ook met de noodige (over?-)moed geschapen worden, al was het alleen maar op grond van de overweging, dat wij hier te lande sinds eeuwen de gewoonte hebben revolutionnaire ontwikkelingen elders in een vertraagd tempo, dus zonder de uitwasen, maar meer langs evolutionnaire weg te volgen.

Het valt niet te ontkennen, dat van zuiver economisch standpunt beschouwd hier ongemeene perspectieven geboden worden. De normalisatie, die met een en ander beoogd wordt, zal aan de efficiency, in den zin van efficiënt gebruik van het Deutsche productie-vermogen ten goede komen. Het zal overbodig zijn te betoogen, dat deze verordening geheel past bij het thans in Deutschland geldende regiem van alles overheerschende overheidsbemoeiing en van een „économie dirigée", teneinde de Deutsche productiekraft tot het uiterste toe te gebruiken.

Hetgeen in andere landen schoorvoetend, door het particuliere initiatief, getracht wordt te bereiken op grond van de bedrijfs (privaat-)economische voordeelen die het biedt (wij denken hierbij o.m. aan het werk van het Instituut voor Efficiency) wordt in Deutschland op stringente wijze van overheidswege aan het bedrijfsleven opgelegd, waarbij de „volkswirtschaftliche" overwegingen echter niet vreemd zijn.

Voor accountants, wier werk toch o.m. bestaat uit het systematisch vastleggen in cijfers van het maatschappelijk economisch gebeuren, voor zoover zulks zich in de bedrijven volstrekt, zit in dit alles stellig iets attractiefs. Het zelfde zal het geval zijn voor statistici, terwijl het belang, dat de fiscus er bij heeft evident is.

Toch onderschatte men de moeilijkheden, die aan een en ander verbonden zijn, niet. In de vaststelling van de genormaliseerde onkosten-rekeningen, de rubriceering dus, op zich zelf weliswaar reeds een verre van gemakkelijke taak, zit o.i. de moeilijkheid in deze niet zoozeer. Die moeilijkheid schuilt o.i. veel meer in de toepassing ervan in de praktijk, welke moeilijkheid toeneemt naarmate in deze niet volstaan wordt met een vage en voor het beoogde doel weinig effectieve kostenrubriceering, maar beoogd wordt te geven een fijner afgestemd instrument.

Men zal er daarbij o.i. niet aan kunnen ontkomen een

scheiding tusschen de branches te maken. Elke bedrijfstak toch heeft zijn eigenaardigheden, die een eigen kostenrubriceering als logisch gevolg hebben. Het economisch gebeuren in zijn veelvuldigheid van vormen en nuances, die geleidelijk in elkaar vervloeien moet „zersplittert" worden over de van boven af opgelegde rubriecken. Zulks moet aanleiding geven tot een zeer uitgebreide casuïstiek, die spoedig niet te overzien zal zijn. Van zelf zal daaruit een drang tot verdere normalisatie ontstaan in dien zin, dat het individueele, dat elke onderneming eigen is, weggedrongen wordt.

Men denke voorts eens aan de toepassing van de op te stellen normen op ondernemingen en bedrijven, wier werkings-sfeer zich over verschillende branches uitstrekt op een zoodanige wijze, dat ze tot een organisch geheel vergroeid zijn, waarin elke scheiding iets kunstmatigs is.

Uit de desbetreffende „Erlass" blijkt dat men opgemaakte moeilijkheden terdege onderkent en ze tracht te ondervangen door er op te wijzen, dat de noodige soepelheid dient te worden betracht. Of men er echter in zal slagen die moeilijkheden te overwinnen zal de tijd moeten leeren. Terugdringing van het individueele in het economische leven met de daarmede gepaard gaande inbinding van de vrijheid en toenemende „Bemaszregelung" van boven af zal er het gevolg van zijn.

Bij een tijdsbeeld, dat beheerscht wordt door normalisatie en door een (gelijk-)richten van alle individueele belangen op één doelstelling, t.w. het belang van de volksgemeenschap, zooals dat gezien wordt door degenen die daarover de facto de zeggingschap hebben, past dit alles wonderwel.

Weliswaar wordt in de desbetreffende „Erlasse" het privaat-economische doel op de voorgrond gesteld; toch puilt aan alle kanten er uit dat het belang van de volksgemeenschap de feitelijke doelstelling is.

Ligt het niet voor de hand, dat als het streven slaagt en bij de goede vergelijking van de „Wirtschaftlichkeit" der bedrijven die daardoor dan mogelijk is, blijkt dat een bedrijf niet economisch werkt, de overheid dan zal ingrijpen, door bijv. sluiting van het bedrijf om de daardoor vrij komende productie-potentie elders in te zetten?

Welke ongemeene perspectieven worden hier niet geboden voor ordening en saneering van bedrijfstakken?

Zal de volgende stap niet zijn dat ook de fiscus voor de belastingheffing zich van dit alles zal gaan bedienen? In de desbetreffende „Erlasse" ontbreekt elke aanwijzing in die richting; het tegendeel is eerder vol te houden, omdat bijv. de „Buchhaltungsrichtlinien" opgesteld zijn zonder acht te slaan op „aktienrechtliche" en „steuerrechtliche" voorschriften, maar uitsluitend een juiste „Verrechnung der Betriebsvorgänge" en „Betriebsleistungen" beoogen.

TEKENBROEK

NIEUWS IN ZAKE WETGEVING, RESOLUTIES EN BESLISSINGEN OP HET GEBIED DER BELASTINGEN

Red.: Mr Dr E. TEKENBROEK

(Bijdragen en mededeelingen zende men aan den Secretaris der Redactie)

Personeele belasting bij gemeubeld verhuurde percelen komt ten laste van den huurder

„Weliswaar wordt in de Wet op de Pers. bel. (art. 33) de verhuurder van een gemeubileerde woning als belastingschuldige aangewezen, doch dit is slechts geschied om belasting-technische redenen en belet niet, dat de aard van een overeenkomst, als de onderhavige, medebrenghet, zooals ook voort-

vloeit uit genoemde wet, dat die belasting, ook wanneer een gemeubileerd perceel wordt gehuurd, door den huurder wordt gedragen.

Partijen zullen dit bewerken door daarmede rekening te houden bij de vaststelling van den huurprijs of door een uitdrukkelijke bepaling in het huurcontract.

Indien uit het bedrag van den huurprijs volgt, dat die prijs niet hooger is dan de huurwaarde van het perceel, bestaat het vermoeden, dat de partijen bij het aangaan der huurovereenkomst de bedoeling hebben gehad, dat de Pers. bel. uiteindelijk door den huurder zou worden betaald."

Aldus de zakelijke inhoud van een arrest van het Amsterdamsche Gerechtshof dd. 2 Februari 1939, (N. J. 1939 No. 711) gewezen in een civiele procedure tusschen een huurder en een verhuurder van een gemeubeld perceel. Hoewel van civiel rechtelijke aard leek het ons van belang in deze rubriek de aandacht op deze uitspraak te vestigen.

De Rechtbank had in eerste instantie geoordeeld, dat de huurder, niettegenstaande daaromtrent niets was overeengekomen, de belasting toch voor zijn rekening kreeg, omdat in de huurprijs de personeele belasting niet verdisconteerd zit.

Het Hof vereenigde zich daarmede, daarbij overwegende, dat als de huurprijs niet hooger is dan de huurwaarde, het vermoeden bestaat dat bij het aangaan der huurovereenkomst partijen de bedoeling hebben gehad, dat de Personeele belasting uiteindelijk door den huurder zou worden betaald. Door appelland-huurder was nu geen enkel steekhoudend verweer te berde gebracht om dit vermoeden te ontzenuwen, aldus het Hof.

In principe lijkt ons dit arrest juist, omdat ze in overeenstemming is met de ratio der Personeele belasting, die zonder twijfel de gebruiker van het perceel als belastingdestinataris, zij het niet als belastingschuldige aanwijst. Terloops zij er op gewezen, dat art. 2 van het aanhangige wetsontwerp tot heffing van een nationale inkomsten- en winstbelasting etc. in dit verband een onderscheid maakt tusschen de belasting-schuldige, zijnde degene op wien de verplichting tot betaling van de belasting is opgelegd eenerzijds en de belastingplichtige, zijnde degene aan wie de aan de belasting onderworpen bate toevloeit.

Voor de praktijk kunnen uit dit arrest intusschen moeilijkheden voortvloeien. Omdat de huurwaarde door den fiscus wordt vastgesteld, kan de huurder er eenig belang bij krijgen zich niet al te sterk te verzetten tegen de door den Inspecteur vastgestelden huurwaarde, teneinde deze niet van de bedongen huurprijs te laten afwijken en zodoende het vermoeden, waarvan hierboven sprake is, te zijnen gunste te laten verken. De verhuurder kan tegen een dergelijke wijze van doen weinig anders doen dan trachten de civiele rechter te bewegen zelf een oordeel te vellen over de huurwaarde. Het is echter de vraag of de civiele rechter daartoe te bewegen is. Er kunnen dus onbillijke consequenties zich voordoen, welke men echter vermijdt door er een regel van te maken in huurcontracten van gemeubelde percelen uitdrukkelijk te stipuleren voor wiens rekening de personeele belasting komt.

Dit lijkt ons de moraal die er voor de praktijk uit deze rechtspraak te putten valt.

E. TEKENBROEK.

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

TENTAMEN INRICHTINGSLEER

Woensdag 1 Maart 1939

9—12 uur

VRAAGSTUK I

In een metaalgieterij worden de volgende afdelingen onderscheiden met in ieder een aantal arbeiders ais daarnaast is vermeld:

Smelterij	100 arbeiders
Modelmakerij	20 „
Voormerij	175 „
Poetsersij	150 „
Machine werkplaats	100 „
Expeditie	40 „
	<hr/>
	totaal 585 arbeiders

De loonberekening en uitbetaling heeft plaats op de volgende wijze:

Er is een loonkantoor, onder leiding van een chef met enkele assistenten, terwijl in de fabriek elke afdeling een fabriekskantoor heeft, voor den tijdschrijver met een assistent.

1. In het begin van iedere week wordt, op de voor die week voor elke afdeling aan te leggen loonlijst, door het loonkantoor met de pen ingevuld nummer en naam van den arbeider, beroep en loon per uur.
2. Het fabriekskantoor van elke afdeling berekent op de klokkaarten van de arbeiders het totaal aantal gewerkte uren, verdeeld in normale uren, uren met 10 %, 25 % of 50 % voor overwerk. De klokkaarten loopen van Donderdagochtend tot Woensdagavond.
3. De fabriekskantoren vullen, nadat zij de berekening op de klokkaarten hebben gecontroleerd, de gegevens daarvan in de op de loonlijst van de loonafdeling ontvangen, berekenen uit het aantal gewerkte uren met behulp van de percentages voor overwerk het aantal uit te betalen uren, het verschuldigde loonbedrag, en de inhoudingen voor belasting-spaarkas, ziekenfonds en boeten. Alle kolommen van de loonlijst worden dan geteld.
4. De gegevens sub $\frac{2}{3}$ worden dan door het loonkantoor gecontroleerd.
5. Het loonkantoor neemt dan van de loonlijst op de loonzakjes voor alle arbeiders de loonberekening over, en controleert die overneming door oplezen. Hierna wordt het loon per arbeider door een beampte van die afdeling gereedgelegd, en door een ander, na controle met het eindbedrag op de zakjes, in die zakjes gedaan.
6. In de eerste dagen der volgende week worden dan de loon-overzichtkaarten per arbeider gereedgemaakt, doordat daarop de gegevens van alle kolommen der loonlijsten worden overgenomen.

De fabriekskantoren gebruiken den Donderdag voor hun werk, zoodat het loonkantoor Vrijdag en een deel van den Zaterdagmorgen beschikbaar heeft voor het afwerken van de loonbetaling. Daardoor is, in verband met aangroei van het aantal arbeiders, op die dagen een overbelasting van het loonkantoor ontstaan en wordt het noodig een ander systeem, event. met gebruikmaking van daarvoor geschikte machines, in te voeren, waarbij tevens gestreefd wordt naar een besparing van arbeid.

De onderneming wordt nog niet groot genoeg geacht voor de invoering van een ponskaarten systeem.

U wordt opgedragen een beschrijving te geven van de loonadministratie en loonbetaling, zooals die naar Uw meening in deze fabriek, met gebruikmaking waar noodig van mechanische hulpmiddelen, zou moeten worden ingericht, met aangeven van de interne controle-voorschriften, die U noodig acht, ten einde zekerheit te verkrijgen voor een accurate uitvoering van Uw voorschriften.

Woensdag 1 Maart 1939

2—5 uur

VRAAGSTUK II

Een accountant krijgt opdracht de administratie in te richten van een Naamlouze Vennootschap, die tot doel heeft de exploitatie van 12 sleepbooten.

De Vennootschap is gevestigd te A; zij heeft in haar dienst 2 sleepagenten, woonachtig te B. en C. De Vennootschap oefent in 't algemeen haar bedrijf uit in de binnenwateren van Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht; het bedrijf bestaat voornamelijk uit het sleepen van rijn-aken van en naar de groote rivieren. Bovendien worden lichters, tjalken, e.d. gesleept.

De aanvragen tot sleepen komen binnen hetzij op het kantoor der Vennootschap, hetzij bij een der sleepagenten. De ingekomen aanvragen worden verdeeld over de beschikbare sleepbooten; de sleepagenten plegen hiertoe telefonisch overleg met het kantoor der N.V. Het komt daarnaast vaak voor, dat een sleepboot onderweg een te sleepen schip „oppikt”.

Bij de verdeling van het sleepwerk over de sleepbooten moet worden rekening gehouden met de plaats, waar zij zich bevinden, en, in verband met hun capaciteit, met het sleepwerk dat zij reeds hebben te verrichten. Nadat de sleepbooten hun sleepwerk hebben verricht, stellen de kapiteins, zoo noodig telefonisch, zich in verbinding met het kantoor of den dichtstbijzijnden sleepagent, teneinde nieuwe instructies te ontvangen.

Het sleeploon wordt voor ieder geval afzonderlijk vastgesteld door dengeen die de vraag ontvangt (d.i. dus het kantoor der N.V., een der sleepagenten of de kapiteins der sleepbooten); het is o.m. afhankelijk